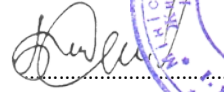

**Житомирський державний університет імені Івана Франка
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

„Затверджую”

Ректор Житомирського державного
університету імені Івана Франка

проф. Галук П.Ю.

13 лютого 2017 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБОВУВАННЯ
«ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА З МЕТОДИКАМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

для вступу на навчання за ОС "БАКАЛАВР" на базі ОКР "Молодший спеціаліст"

012 – Дошкільна освіта

Пояснювальна записка

У розробці теоретичних і практичних проблем, на розв'язання яких орієнтують Закони України „Про освіту”, «Про дошкільну освіту», „Про загальну середню освіту”, „Про вищу освіту”, Національна доктрина розвитку освіти України, Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) провідне місце належить циклу педагогічних дисциплін, «Загальні основи дошкільної педагогіки», «Дошкільна дидактика», «Теорія виховання дітей дошкільного віку», «Теорія і практика гри», «Педагогічний процес у навчальному дошкільному закладі» що має вирішальне значення у професійній підготовці майбутнього педагога. В основу програми покладена концепція всебічного розвитку цілісної особистості в навчально-виховному процесі.

Абітурієнти повинні продемонструвати:

- інтерес і любов до професії вихователя ДНЗ;
- необхідну систему знань з загальної та дошкільної педагогіки, загальної та дитячої психології;
- обізнаність щодо передового педагогічного досвіду та впровадження його у навчально-виховний процес ДНЗ;
- оволодіння формами, методами та прийомами навчання і виховання дітей різних вікових груп.

Абітурієнт повинен знати:

- завдання, зміст, форми і методи фізичного, розумового, морального і трудового, естетичного виховання дітей різних вікових груп;
- особливості організації процесу навчання з дітьми дошкільного віку;
- методику організації ігрової діяльності в дошкільному віці;
- структуру педагогічного процесу в ДНЗ та особливості планування педагогічного процесу у ДНЗ.
- здійснення операцій з множинами, лічильної та обчислювальної діяльності;
- формування уявлень у дітей дошкільного віку про простір, час, форму та геометричні фігури, вимірювання;
- алгоритмічний підхід у застосуванні методик ознайомлення дітей дошкільного віку з елементарною математикою;
- теоретико-методологічні, лінгвістичні, когнітивні, лінгводидактичні основи розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови;
- базисну характеристику мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку
- зміст, організаційні форми і методи навчання і виховання дітей дошкільного віку для здійснення їх різнобічного розвитку;
- основи етики і естетики, дитячої літератури з основами культури і техніки мовлення;
- методики педагогічного керівництва різними видами мовленнєво-комунікативної діяльності;
- інноваційні технології навчання рідної мови дітей дошкільного віку;
- методику використання різних видів наочності, аудіовізуальної техніки, комп'ютера в роботі з дітьми.
- доступні спостереженню дітей дошкільного віку об'єкти Космосу (Сонце, місяць, зорі,

- планети), їх вплив на людину і оточуючу природу та взаємозв'язок між ними;
- зміст знань дітей про оточуючий світ природи, окреслений у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні та програмах навчання і виховання дітей в дошкільних навчальних закладах та сім'ї;
- умови ефективності навчально-виховного процесу щодо вирішення завдань ознайомлення дошкільників з природою;
- форми організації діяльності дітей в процесі пізнання ними світу природи;
- обладнання ділянки дошкільного навчального закладу, куточка природи, прогулянкових майданчиків.

Абітурієнт повинен **вміти**:

- самостійно працювати з науковою та методичною літературою;
- планувати і організувати навчання і виховання дітей різних вікових груп;
- сприяти розвитку здібностей дітей;
- включатись у різні види дитячої діяльності, розвивати та збагачувати їх;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- допомагати батькам у питаннях сімейного виховання дітей дошкільного віку;
- використовувати у своїй діяльності передовий педагогічний досвід та результати науково-педагогічних досліджень.
- навчати дитину здійснювати вимірювальну діяльність, встановлювати математичні закономірності та відношення, застосовувати знання з елементарної математики в ігровій та інших видах діяльності;
- визначати рівень засвоєння дитиною математичних знань;
- застосовувати набуті теоретичні знання для формування в дітей елементарних математичних уявлень;
- володіти проєктивно-прогностичними, корекційними, аксіологічними методиками з розвитку мовлення дітей дошкільного віку;
- планувати, організувати і результативно здійснювати навчально-виховну роботу з дошкільниками;
- аналізувати програмно-методичні документи і матеріали;
- використовувати і вміти дати характеристику методам психолого-педагогічної взаємодії дорослого і дитини під час навчання мови;
- діагностувати рівні засвоєння мови дітьми;
- планувати різні види роботи з розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку;
- застосовувати систему педагогічних впливів, які ґрунтуються на національних традиціях, педагогіці співробітництва, гуманного ставлення до дитини.
- використовувати основні методи педагогічного дослідження: спостереження педагогічного процесу, вивчення педагогічної документації і продуктів дитячої діяльності, лабораторний і природний експеримент, методів математичної статистики в умовах повсякденної роботи з дітьми та враховувати отримані результати при підготовці до навчально-виховного процесу;
- добирати цікаву, доступну та педагогічно-виправдану інформацію про об'єкти та явища природи;
- знайомити дітей з народними традиціями природокористування, шанування природи, обрядами та святковими сезонними дійствами, легендами, піснями, малими фольклорними жанрами природничого змісту;
- використовувати у навчально-виховному процесі різноманітні методи та прийоми розвитку сенсорних відчуттів дітей: спостереження, обстеження об'єктів за допомогою органів чуття, дидактичні ігри та вправи, ігри з природничим матеріалом, працю;
- використовувати ігри з природними матеріалами: снігом, піском, водою, вітром, сонцем, листям, плодами дерев, насінням, проводити нескладні досліди під час прогулянок та екскурсій, самостійної діяльності дітей.
- відбирати та в доступній цікавій формі подавати дітям природничі знання на спеціальних заняттях і в повсякденному житті з використанням відповідно віку різних методів навчання;
- наочно демонструвати дітям зв'язки та залежності, що існують в природі: між рослинами і тваринами (комахами, птахами), рослинами і діяльністю людини, тваринами і умовами їх життя, тваринами і людиною з метою формування у дошкільників початкових понять про взаємозалежність, взаємообумовленість і цінність всіх елементів природи, одним з яких є людина;
- для забезпечення єдності впливу на дитину та відповідно до умов родинного виховання, надавати індивідуальну консультативну допомогу батькам щодо організації їх спілкування з дитиною під час відпочинку родини на природі та використання його (відпочинку) з метою розвитку почуттів, мислення і мови дитини.

ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

2. Загальні основи дошкільної педагогіки.

Дошкільна педагогіка: історія становлення, предмет та основні категорії. Предмет та завдання дошкільної педагогіки. Основні категорії дошкільної педагогіки. Зв'язок дошкільної педагогіки з іншими науками.

Характеристика науково-педагогічного дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень у дошкільній педагогіці. Поняття про методи дослідження та їх вибір.

Розвиток і становлення особистості дошкільника. Поняття "індивід", "особистість". Структура особистості дитини дошкільного віку. Поняття "розвиток особистості" дошкільника. Закономірності та рушійні сили розвитку особистості дошкільника. Вікова періодизація дошкільного дитинства. Вікові особливості дітей та їх врахування у навчально-виховному процесі. Фактори розвитку особистості.

Професія вихователя у сучасному суспільстві. Значення дорослого у житті дитини. Історія виникнення професії. Педагогічна діяльність та її структура. Специфіка професії вихователя. Функції вихователя. Вимоги до вихователя, їх права та обов'язки.

3. Основи дошкільної дидактики.

Основні категорії дошкільної дидактики. Сутність процесу навчання, його ознаки та функції. Рушійні сили процесу навчання. Структура процесу навчання дошкільників. Особливості навчання дітей дошкільного віку. Закономірності та принципи навчання дітей дошкільного віку.

Зміст освіти дітей дошкільного віку. Мета та завдання дошкільної освіти. Умови ефективного впровадження у практику особистісно орієнтованої моделі дошкільної освіти. Документи, що визначають зміст дошкільної освіти: Базовий компонент дошкільної освіти в Україні та його характеристика; характеристика програм виховання і навчання дітей дошкільного віку.

Поняття про методи, прийоми та засоби навчання. Функції методів навчання. Класифікації методів навчання. Характеристика методів навчання за рівнем пізнавальної активності дітей. Характеристика словесних методів навчання. Характеристика наочних методів навчання. Характеристика практичних методів навчання.

Форми організації навчання дошкільників. Поняття про форми організації навчання. Екскурсія як форма організації навчання дошкільників. Гра як форма організації навчання. Заняття як форма організації навчання дошкільників. Структура та види занять. Вимоги до їх проведення.

4. Виховання дітей дошкільного віку.

Сутність процесу виховання дітей дошкільного віку. Мета і завдання виховання дітей дошкільного віку. Об'єктивний і суб'єктивний характер мети виховання. Закономірності і принципи виховання дітей раннього і дошкільного віку. Форми організації виховного процесу. Методи виховання.

Фізичне виховання дошкільників. Поняття про фізичний розвиток і фізичне виховання дошкільників. Завдання фізичного виховання дошкільників. Форми та методи фізичного виховання дошкільників. Засоби фізичного виховання дошкільників.

Розумове виховання дітей дошкільного віку. Значення розумового виховання у розвитку особистості. Мета і завдання розумового виховання дошкільників. Засоби розумового виховання.

Виховання сенсорної культури дошкільників. Розумовий розвиток у процесі сенсорного виховання дошкільників. Особливості засвоєння сенсорних еталонів у дошкільному віці.

Моральне виховання дітей дошкільного віку. Завдання морального виховання дошкільників. Етапи морального виховання. Виховання моральної свідомості у дітей дошкільного віку. Виховання моральних почуттів у дошкільників. Формування досвіду моральної поведінки у дошкільному віці.

Трудове виховання дітей дошкільного віку. Завдання трудового виховання дошкільників. Особливості трудової діяльності дітей дошкільного віку. Зміст праці дітей дошкільного віку. Форми організації трудової діяльності дошкільників.

Естетичне виховання дітей дошкільного віку. Естетичний розвиток і естетичне виховання. Завдання естетичного виховання дітей дошкільного віку. Зміст естетичного виховання дітей дошкільного віку. Засоби естетичного виховання.

5. Ігрова діяльність у дошкільному віці.

Виховання дітей у грі. Походження гри в історії суспільства. Особливості гри як засобу гармонійного розвитку дитини. Характеристика ігрової діяльності дошкільників. Класифікація дитячих ігор.

Іграшка як засіб виховання дошкільників. Характеристика іграшки. Виховна і освітня цінність іграшки. Історія іграшки. Види іграшок. Педагогічні вимоги до іграшок.

Творчі ігри дошкільників. Особливості творчої гри у дошкільному віці. Сутність творчої гри та її особливості. Виховне значення творчої гри. Характеристика режисерських ігор, їх види.

Сюжетно-рольові ігри дошкільників. Характеристика сюжетно-рольової гри. Структура сюжетно-рольової гри. Особливості розвитку ігрової діяльності у дошкільному віці.

Сюжети та зміст сюжетно-рольових ігор. Керівництво сюжетно-рольовою грою. Характеристика сюжетно-рольової гри, її структура.

Театралізовані та будівельно-конструктивні ігри. Театралізовані ігри та їх різновиди. Гра-драматизація та її етапи. Ігри на тему літературних творів та їх особливості.

Особливості будівельно-конструктивної гри. Характеристика будівельно-конструктивних ігор. Їх особливості. Методика формування конструктивних умінь.

Дидактичні ігри у роботі ДНЗ. Сутність дидактичних ігор. Структура дидактичної гри. Види дидактичних ігор. Педагогічне керівництво дидактичними іграми.

6. Педагогічний процес у навчальному дошкільному закладі.

Особливості педагогічного процесу у ДНЗ. Педагогічний процес та його закономірності. Структура педагогічного процесу.

Планування освітнього процесу в сучасному дошкільному закладі. Принципи планування роботи в ДНЗ.

Взаємодія сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей. Роль сім'ї у формуванні особистості. Функції сім'ї.

Взаємозв'язок ДНЗ зі школою. Підготовка дітей до школи. Загальна та спеціальна підготовка. Готовність дітей до шкільного навчання.

Список літератури.

1. Абраменкова В. В мире детских игр // Воспитание школьников.- 2000.- №7.- С.16-19.
2. Артемова Л.В. Гра і виховання // Дошкільне виховання. – 1988. - №10. – С.4-5.
3. Артемова Л.В. Соціалізація дитини в родині // Дошкільне виховання. – 2004. - №3. – С.3-5.
4. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. –К., 1999.
5. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади.- К.: Либідь, 2003.- 280с.
6. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади.- К.: Либідь, 2003.- 344с.
7. Дитина. Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку.- К.: Освіта.- 1993.- 272с.
8. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 138 – 152.
9. Коментар до Базового компоненту дошкільної освіти в Україні.
10. Кононко О.Л. Відмінності хлопчиків і дівчаток та їх врахування в педагогічній діяльності // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Збірник наукових праць. – Київ-Житомир: Волинь, 2004. – Кн. І. – С. 18-27.
11. Кононко О.Л. Психолого-педагогічні засади особистісно орієнтованого виховання дошкільників // Гуманістично-спрямований виховний процес і становлення особистості (Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді).–Зб. наук.праць.- К.: ВіРА Інсайт, 2001–Кн. І.- С.30-38.
12. Кононко О.Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві).- Навч. посібник для вищих навчальних закладів.- К.: Освіта, 1998.- 288с.
13. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти // Інформаційний збірник України – 1996.- №3.- С.2-15.
14. Кулачківська С.С. Я – дошкільник: Вікові та індивідуальні аспекти психологічного розвитку/С.С.Кулачківська, С.О.Ладивір.-К.: Нора-прінт, 1996.-108с.
15. Малятко. Програма виховання дітей дошкільного віку.- К., 1999.- 287с.
16. Національна доктрина розвитку освіти //Освіта України. – 2002.- 23 квітня.
17. Павелків Р.В., Цигикало О.П. Дитяча психологія: Навч. пос. К.: Академ-видав, 2008. – С. 246 – 265.
18. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Академ-видав», 2004.
19. Поніманська Т.І. Дичківська І.М. Дошкільна педагогіка. Практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, спеціальність «Дошкільне виховання». – К.: Видавничий дім «Слово», 2004.
20. Про дошкільну освіту: Закон України // Дошкільне виховання.- 2001.- 33с.
21. Русова С. Теорія і практика дошкільного виховання. Вибрані пед. твори: У 2 кн. Кн.1 / За ред. С. Коваленко.- К.: Либідь, 1997.- С. 171 - 258.
22. Сиротенко Г. Інноваційний потенціал освіти: досягнення на тлі проблем // Завуч, 2005. - № 13.-С. 4-10.
23. О.Усова. Навчання в дитячому садку // Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки: Навч. Посібник/ За заг. ред. З.Борисової. – К.: Вища школа, 2004. – С. 453-460.

МАТЕМАТИКА З МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 1

Наукові основи ФЕМУ і понять у дітей дошкільного віку.

Математичні уявлення і поняття в пізнавальному процесі. Роль аналізаторів в ознайомленні дітей з математичними поняттями. Особливості ознайомлення дітей дошкільного віку з елементами математики. Особливості сприймання форм предметів дітьми дошкільного віку. Логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку. Особливості розвитку мислення дошкільника. Наступність у змісті і методах навчання.

Тема 2

Завдання та зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з елементарними математичними поняттями.

Завдання та зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з формою предметів та геометричними фігурами. Завдання і зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з просторовими уявленнями. Завдання і методика формування у дітей уявлень і понять про форму предметів та геометричні фігури. Завдання формування орієнтації у часі у дітей дошкільного віку і шляхи їх здійснення. Характеристика лічильної та обчислювальної діяльності дітей дошкільного віку. Скарбниця народної математики дітям.

Тема 3

Теорія і методика формування елементарних математичних понять у дітей дошкільного віку.

Методика ознайомлення дітей з множиною в різних вікових групах. Методика навчання лічби в різних вікових групах. Методика навчання дітей розв'язуванню арифметичних задач. Методика ознайомлення дошкільників з величиною предметів. Методика навчання дітей вимірюванню. Методика навчання дітей обчислюванню в різних вікових групах.

Тема 4

Формування математичної компетентності дошкільників.

Методика формування часових уявлень та орієнтування в часі. Методика формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку. Організація математичного спілкування в сім'ї. Вивчення засвоєння початкових математичних знань і вмінь у дітей різних вікових груп. Індивідуально - диференційований підхід до організації математичного розвитку дошкільника.

Тема 5

Організація математичної діяльності дітей дошкільного віку.

Планування і облік роботи з дітьми по формуванню початкових математичних понять. Аналіз заняття з формування початкових математичних понять у дітей в дитячому садку. Дидактичні ігри математичного змісту. Види і форми організації навчання математики в сім'ї.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Щербакова Е.И. Методика обучения математике детей дошкольного возраста. К.: Вища школа, 1982 – 264 с.
2. Щербакова Е.И. О математике малышам. – К.: Рад. школа, 1984.
3. Леушина, Обучение счету в детском саду. – М.: Учпедгиз, 1959, 1961.
4. А. М. Леушина Занятия по счету в детском саду. - М.: Учпедгиз, 1963.
5. Лебедева З.С. Занятия з математики в дитячому садку. - К.: Радянська школа. – 1974.
6. Метлина Л. С. Занятия по математике в детском саду. - М., 1985.
7. Метлина Л. С. Математика в детском саду. - М., 1984.
8. Методика начального обучения математике / Под. ред. Л.Н. Скаткина. - М., 1972.
9. Минский Е.М. От игры к знаниям. - М., 1982.
10. Михайлова З.А. Игровые занимательные задачи для дошкольников. - М., 1985.
11. Зайцева Л.И. Формування математичної компетентності старших дошкільників. Методичний посібник. – Х.: Видавництво „Ранок”, 2008. – 160с.
12. Корнеева Г.А., Мусейбова Т.А. Методические указания к изучению курса «Формирование элементарных математических представлений у детей дошкольного возраста». - М., 1980.
13. Непомнящая Н.И. Психологический анализ обучения детей 3-7 лет (на материале математики). - М., 1983.

МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ РІДНОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики

Дошкільна лінгводидактика як наука. Завдання дошкільної лінгводидактики. Методологічні засади лінгводидактики. Мова як суспільне явище. Роль чуттєвого досвіду в розвитку мовлення. Природничі засади лінгводидактики. Урахування вчення фізіологів у методиці розвитку мовлення дітей. Використання вчення психологів про мовлення, мовленнєву діяльність. Теорія егоцентричного мовлення Л.С.Виготського, Ж.Піаже. Психологічна природа мовлення (Л.С.Виготський), С.Л.Рібінштейн, Н.І.Жинкін, О.О.Леонтьєв). Психологічні аспекти мовлення у працях українських учених. Лінгвістика - теоретичне підґрунтя дошкільної лінгводидактики. Функції мови і мовлення. Використання категорій педагогіки (навчання, розвиток, принципи, методи, прийоми, форми, фактори, умови, виховання) в методиці навчання дітей рідної мови. Поняття "методика і технологія".

2. Навчально-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку

Пізнавальна діяльність дітей. Мовленнєва діяльність, їх характеристика. Навчально-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку, її специфіка на етапі дошкільного дитинства. Структура навчально-мовленнєвої діяльності. Мова і мовленнєва компетенція їх види і характеристика.

3. Мовленнєве спілкування як діяльність

Сутність мовленнєвого спілкування. Педагогічне спілкування як фактор становлення особистості дитини і розвитку мовлення. Види спілкування як провідної діяльності на різних етапах дошкільного дитинства. Комунікативна спрямованість навчання рідної мови. Мовленнєве висловлювання як одиниця комунікації. Комунікативно-мовленнєві вміння і навички. Комунікативна компетенція випускника дошкільного закладу освіти.

4. Закономірність та принципи розвитку мовлення й навчання дітей рідної мови

Мовленнєве середовище, його розливальний потенціал. Закономірності розвитку мовлення дітей. Урахування загально дидактичних принципів навчання дітей рідної мови. Методичні принципи навчання. Часткові методичні принципи. Спеціальні методичні принципи у словниковій роботі, граматичній правильності, звуковій культурі, зв'язному мовленні. Методи наукового дослідження в методиці.

5. Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики

Становлення і розвиток дошкільної лінгводидактики в Україні в 19 та першій половині 20 ст. С.Русова - фундатор методики навчання дітей рідного мовлення. Концепції мовної освіти дітей дошкільного віку в Україні. Учення К.Д.Ушинського (лінгводидактична концепція) про рідну мову. Рідномовні обов'язки В.О.Сухомлинського та його лінгводидактичні погляди. Сучасні дослідження з проблем дошкільної лінгводидактики в Україні. Програмно-методичні, навчальні посібники та підручники з дошкільної лінгводидактики в Україні. Посібники для дітей.

6. Зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей

Завдання дошкільних закладів у розвитку мовлення. Зміст і завдання роботи з розвитку мовлення. Значення мовлення вихователя й вимога до нього. Форми роботи з розвитку мовлення в дошкільному закладі. Заняття як основна форма навчання дітей рідної мови. Методи й прийоми розвитку та навчання рідної мови і дошкільному закладі. Прийоми навчання дітей рідної мови. Дидактичний та наочний матеріал з розвитку мовлення.

7. Основні напрями розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови. Становлення і розвиток мовлення дітей раннього віку.

Закономірності засвоєння звука дитиною. Закономірності становлення і збагачення словника у дітей раннього віку. Становлення граматичної будови мови у дітей раннього віку. Методика виховання звукової культури мови в групі раннього віку. Особливості звуковимови дітей у раннього віку. Методика розвитку зв'язного мовлення у дітей раннього віку. Планування роботи з розвитку мови в 1 - молодшій групі

8. Методика розвитку зв'язного мовлення.

Поняття зв'язного мовлення і розвиток мовних функцій. Розмова вихователя з дітьми. Методика проведення бесід з дітьми. Види дитячих розповідей і прийоми навчання розповіді. Методика навчання дітей описовим розповідям. Методика навчання дітей розповідям з власного досвіду. Методика навчання дітей творчої розповіді. Методика навчання переказу художніх творів. Дидактичні ігри та їх роль у розвитку зв'язного мовлення.

9. Методика словникової роботи в дошкільному закладі.

Закономірності становлення слова у дітей. Особливості словника дітей і завдання словникової роботи. Принципи словникової роботи. Методи і прийоми словникової роботи та ознайомлення з навколишнім. Бесіда за картинками. Методи опосередкованого ознайомлення з навколишнім.

Дидактичні ігри та вправи. Заняття з словникової роботи.

10. Методика формування граматичної будови мовлення у дітей.

Закономірності засвоєння граматичних значень дітьми дошкільного віку. Типові помилки в мовленні дітей та їх причини. Дитяче словотворення. Шляхи формування граматичної правильної мови у дітей. Методи формування граматичної правильності мови.

11. Методика виховання звукової культури мови. Навчання грамоти.

Поняття звукової культури мови. Особливості звуковимови дітей у різних вікових групах. Методика виховання звукової культури мови в різних вікових групах. Теоретичні основи навчання грамоти. Методика навчання дітей звуковому аналізу слів. Методика навчання читання. Підготовка руки до письма. Планування роботи.

12. Методика розвитку виразності та образності мовлення у дітей.

Особливості сприймання дітьми художніх творів. Методика художнього читання і розповідання. Методика проведення бесід на морально-етичні теми. Методика роботи з поетичними творами в дошкільному навчальному закладі. Робота в куточку книги. Методика роботи з ілюстраціями. Методика використання ТЗН. Драматизація та інсценування художніх творів.

13. Інноваційні технології та нетрадиційні прийоми розвитку мови дітей.

Впровадження інноваційних технологій з розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Схематизація та моделювання як прийом розвитку мови. прийоми роботи з казкою. Ігри з казкою як прийом мотивації в роботі з дітьми над системним аналізом сюжету. Робота із закритою картиною (схованим предметом) як методичний прийом для розвитку розмовної мови дітей. Прийом фантазування в роботі з розвитку мови дітей. Навчання дошкільнят складати зв'язні тексти фантастичного змісту.

14. Спільна робота дошкільного навчального закладу і сім'ї з розвитку мовлення дітей.

Зміст і завдання спільної роботи дошкільного закладу і сім'ї з розвитку мовлення дітей. Форми роботи з батьками. Планування роботи з батьками.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.

1. Артемова Л.В. Соціалізація дитини в родині // Дошкільне виховання. – 2004. - №3. – С.3-5.
2. Богуш А.М. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі. Практикум: Навч. посібник. - К.: Вища шк., 1995.-192с.
3. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку „Я в Світі” / М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України; наук. ред. та упоряд. О.Л.Кононко. – К.: Світич, 2008
4. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. –К., 1999.
5. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади.- К.: Либідь, 2003.- 280с.
6. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади.- К.: Либідь, 2003.- 344с.
7. Гончаренко А.М. Розвиток мовленнєвої компетенції старших дошкільників. – К.: Світич, 2009.
8. Дитина: Орієнтовний зміст виховання і навчання дітей 3-7 років у дитячих закладах. - К.: Освіта, 1993.
9. Дитина в дошкільні роки: Керівництво для вихователів дитячих садків та батьків. - Запоріжжя: Обл. вид-во, 1992.
10. Дзюбишина-Мельник Н.Я. Розвиток українського мовлення у дошкільників: Програма-довідник для дошк. закладів з українським мовним режимом. - К.: Освіта, 1991.
11. Кононко О.Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві).- Навч. посібник для вищих навчальних закладів.- К.: Освіта, 1998.- 288с.
12. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти // Інформаційний збірник України – 1996.- №3.- С.2-15.
13. Кулачківська С.С. Я – дошкільник: Вікові та індивідуальні аспекти психологічного розвитку/С.С.Кулачківська, С.О.Ладивір.-К.: Нора-прінт, 1996.-108с.
14. Наступність у навчально-виховній роботі дитячого садка і школи / Упорядник З.Борисова.- К.: Радянська школа, 1985.- 142с.
15. Національна доктрина розвитку освіти //Освіта України. – 2002. - 23 квітня.
16. Поніманська Т.І. Психолого-педагогічні засади гуманістичного виховання дітей дошкільного віку // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді.- Зб. наук. праць.- К., 2002.- С.190-195.
17. Про дошкільну освіту: Закон України // Дошкільне виховання.- 2001.- 33с.
18. Русова С. Теорія і практика дошкільного виховання. Вибрані пед. твори: У 2 кн. Кн.1 / За ред. Є. Коваленко.- К.: Либідь, 1997.- С. 171 - 258.
19. Сиротенко Г. Інноваційний потенціал освіти: досягнення на тлі проблем // Завуч, 2005. - № 13.- С. 4-10.
20. О.Усова. Навчання в дитячому садку // Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки: Навч. Посібник/ За заг. ред. З.Борисової. – К.: Вища школа, 2004. – С. 453-460.
21. Українське дошкільня: Програма виховання у дитячому садку. - К.; Львів: 1991.
22. Образ рідного слова у мовному вихованні // Культура української мови: Довідник/За ред.В.М. Русанівського. - К.: Либідь, 1990.
23. Луценко І.О. дитина і дорослий: вчимося спілкуватись. Готуємось до мовного спілкування з дошкільниками: Навч. посіб. – К.: Світич, 2008

ОСНОВИ НАВЧАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ

Розділ І. Завдання ознайомлення дітей з природою.

Природа як фактор загального фізичного і психічного розвитку дитини. Сенсорний розвиток дитини в процесі спілкування з природою. Формування обстежувальних дій, засвоєння дітьми сенсорних еталонів.

Вирішення завдань розумового виховання в процесі ознайомлення дітей з природою: формування системи реалістичних знань про предмети і явища природи. Дослідження з проблеми. Системність знань про природу як одна з основ розумового розвитку. Формування системи знань на рівні уявлень і елементарних понять. Формування наочно-образного, образного, логічного мислення в процесі ознайомлення з природою, удосконалення аналізу і синтезу, розвиток операцій порівняння і класифікації, умінь дітей робити узагальнення. Розвиток мови дітей.

Розвиток пізнавальних інтересів дітей. Роль знань, їх поступове ускладнення у формуванні пізнавальних інтересів. Активна пізнавальна діяльність дітей як умова формування пізнавального інтересу. Дослідження з проблеми.

Естетичне виховання дітей засобами природи. Виховання у дітей естетичних уявлень, розвиток естетичних почуттів.

Розділ ІІ. Зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з природою в дошкільному навчальному закладі.

Принципи відбору знань дітей дошкільного віку про природу.

Структура діючих програм навчання і виховання дітей дошкільного віку в дошкільному закладі.

Характеристика розділу з ознайомлення дітей з природою. Поступове ускладнення програмового матеріалу в залежності від вікової групи дітей. Концентричний принцип розташування матеріалу, що забезпечує повторність знань, поглиблення їх на кожному ступені вивчення матеріалу. Розташування матеріалу за принципом сезонності. Розташування матеріалу за сферами розвитку дитини, видами діяльності.

Розділ III. Куточок природи та ділянка дитячого садка як основна база ознайомлення дітей з природою.

Необхідність організації куточка природи, його навчально-виховне значення. Розміщення і обладнання куточка природи.

Правила підбору об'єктів для куточка природи: врахування можливостей утримання об'єкта в умовах жилого приміщення, безпечність для дітей, відповідність вимогам програм, доступність для догляду тощо. Постійні та тимчасові мешканці куточка природи.

Ділянка дитячого садка.

Навчально-виховне значення ділянки дитячого садка. Вимоги до планування й озеленення ділянки. Планування ділянки. Підбір дерев і кущів для озеленення ділянки, їх біологія і агротехніка.

Розділ IV. Методи ознайомлення дітей з природою.

Загальна класифікація методів ознайомлення дітей з природою.

Спостереження – основний метод ознайомлення дітей з природою. Види спостережень. Особливості організації і методика керівництва спостереженнями різного виду. Схема розгляду рослин і тварин. Прийоми керівництва спостереженнями дітей в різних вікових групах.

Наочні методи ознайомлення дітей з природою. Використання ілюстративного матеріалу в ознайомленні дітей з природою. Види ілюстративного матеріалу, місце, значення, підбір і методика використання в різних вікових групах.

Технічні засоби в ознайомленні дітей з природою, їх значення. Характеристика аудіовізуальних, візуальних та адитивних технічних засобів та методика їх використання в ознайомленні дітей з природою.

Практичні методи ознайомлення дітей з природою. Праця дітей як один з основних методів ознайомлення з природою, її своєрідність, навчально-виховне значення. Педагогічні та гігієнічні вимоги до праці дітей в природі.

Види та зміст праці дітей в природі. Форми організації праці дітей.

Гра як метод ознайомлення дітей з природою. Роль і місце різноманітних ігор у збагаченні, закріпленні, систематизації й узагальненні знань дітей про природу.

Словесні методи ознайомлення дітей з природою.

Розповіді вихователя про предмети та явища природи, їх значення та місце в системі формування знань дітей про природу.

Дитяча художня література як метод ознайомлення з природою. вимоги до дитячої природознавчої книги. Реалістичні та фантастичні твори письменників класиків і сучасних письменників про природу для дітей дошкільного віку. Методика використання природознавчої літератури в різних вікових групах.

Бесіда як метод ознайомлення дітей з природою. Види бесід з дітьми про природу (вступна, супровідна, тематична, заключна) і їх зміст. Вимоги до проведення бесід, методика їх проведення. Роль бесід у систематизації знань дітей про природу.

Розділ V. Форми організації та планування роботи з ознайомлення дітей з природою.

Заняття як важлива форма ознайомлення дітей з природою. Використання різноманітних методів і прийомів на заняттях, відповідно до завдань програми, місця заняття у системі роботи, віку дітей, їх пізнавальних потреб та інтересів. Типи занять за їх місцем у системі роботи з ознайомлення дітей з природою.

Експерсії як особливий вид занять. Зміст експерсій, їх тематика. Структура експерсії. Методика проведення експерсій. Підготовка вихователя до експерсії. Організація діяльності дітей на експерсії: пізнавальної, ігрової, трудової.

Цільова прогулянка як форма організації роботи з ознайомлення дітей з природою. Методика проведення цільової прогулянки в природі.

Повсякденні прогулянки на ділянці дитячого садка, їх значення та місце в системі роботи з ознайомлення дітей з природою.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К.: Дошкільне виховання, 1998. – 47 с.
2. Калуська Л. В., Дивокрай. Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів. Книга 1. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 320 с.
3. Калуська Л. В., Дивокрай. Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів. Книга 2. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 336 с.
4. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: Наук.-метод. посіб. / наук.ред. О.Л.Кононко. – К.: Ред.журн. „Дошкільне виховання”, 2003. – 243 с.
5. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкілля: У 2 ч. : Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2006. – Ч.1. – 302 с.
6. Ніколаєва С. М. Любов до природи виховуємо з дитинства. Рекомендації педагогам, батькам і

- губернерам. – Х.: Видавництво „Ранок”, 2007. – 96 с.
7. Панімманська Т. І., Дичківська І. М. Дошкільна педагогіка. Практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, спеціальності „Дошкільне виховання”. – К.: Видавництво Дім „Слово”, 2004. – 352 с.
 8. Яришева Н. Ф. Ознайомлення дітей з природою. – К.: Рад. школа, 1980. – 165 с.

Критерії оцінювання знань та вмінь абітурієнтів

Оцінювання усних відповідей на фаховому випробуванні проводиться за 200 бальною шкалою.

Максимальна кількість набраних балів при фаховому випробуванні та правильних відповідях на всі завдання – 200. Мінімальна кількість балів, що дозволяє абітурієнту брати участь у конкурсі – 124.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень абітурієнтів
I. Початковий	100-123	Абітурієнт, який при відповіді на питання не показав достатніх знань навчально-програмного матеріалу, допустив серйозні помилки при виконанні завдання. Як правило оцінка "незадовільно" виставляється, абітурієнтам, у яких відсоток правильної відповіді складає менш 40 %.
II. Середній	124-149	Абітурієнт, який, відповідаючи на запитання виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі який вимагає; подальшого поглиблення знань для успішної роботи за фахом. Як правило оцінка "задовільно" виставляється тим абітурієнтам, у яких відсоток правильних відповідей складає 40 %-50 %.
III. Достатній	150-179	Абітурієнт, який при виконанні завдань продемонстрував засвоєння навчально-програмного матеріалу, основної літератури, успішно відповідав на запитання. Як правило, оцінка «добре» виставляється абітурієнтам, які показали достатні знання, а відсоток правильних відповідей складає 60%-70%.
IV. Високий	180-200	Виставляється абітурієнту, якщо його відповідь (на завдання свідчать про глибокі, всебічні знання навчально-програмного матеріалу, основної й додаткової літератури, рекомендованої програмами дисциплінам, який правильно відповідав на всі запитання, а відсоток правильних відповіді складає 90%-100 %.